

עיונים וביאורים ב'דבר מלכות' | פרשת אמור

|| || || || כל אחד יכול להיות צדיק || || || ||

רקע לשיחה

אמנם על ידי העבודה עם העולם מגלים אלקות בדרגות הנמוכות שלה, ובכדי לגלות את הדרגות הנעלות יותר יש להרכות בלימוד התורה ובמיוחד לימוד החסידות. זהו חלק בלתי נפרד מהדרך לגאולה.

אלופו של עולם. אולפנא. פלא (ס"א ואילך). אלוף בלשון הקודש משמעותו ראש ומנהיג. אלופו של עולם משמעותו בעל הבית ומנהיג העולם. להחדיר את אלופו של עולם בגולה, הכוונה להחדיר בעולם את ההכרה שיש לו בורא ומנהיג.

כי בזמן הזה כאשר העולם לא מכיר שיש לו בורא ומנהיג, הוא מקולקל ומושחת. "רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני". ולכן גם אומות העולם מוכרחים ומצווים להגיע להבנה המינימלית שיש מנהיג לעולם, כדי שיהיה אפשר להשתית את העולם על יסודות של שלום וצדק. כפי שאכן יהיה בגאולתנו הקרובה, כאשר משיח יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, הכל יכירו בבורא ומנהיג העולם.

אך ברור שכאשר מדברים על גילוי האלקות שיהיה לעתיד, אין זו הגדרה מספקת כלל. ההכרה שיש בורא לעולם זוהי הדרגה המינימלית ביותר של ידיעת ה', בני ישראל יכולים ומצווים להגיע לדרגות עמוקות

הדרך לגאולה. תחת הרושם של שיחת כ"ח ניסן, "עשו כל אשר ביכלתכם. . להביא בפועל את משיח צדקנו", מבאר הרבי מלך המשיח שליט"א מהי הגאולה ומהם הדרכים להגיע אליה.

בשיחה של שבוע שעבר (אחרי-קדושים), נתבאר בהרחבה ששיקור הגאולה הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא, לעתיד יהיה גילוי אור אין סוף ברוך הוא בעולמנו הגשמי דוקא. ולכן הדרך לגאולה היא על ידי התעסקות עם גשמיות העולם דוקא.

ומכך יצאה ההוראה לפועל, להמשיך להתעסק עם עניני העולם במשא ומתן ומסחר וכו' ולהיות בקשר גם עם אומות העולם, ולנצל זאת בכדי להחדיר בהם גילוי אלקי, ע"י הפצת תורה ויהדות בין יהודים הרחוקים מעבודת ה', והפצת שבע מצוות בני נח בין האומות.

בשיחתנו מהגיש את הצד השני של המטבע:

בגאולה יהיו גילויים אלקיים הכי נעלים, ועלינו להתכונן אליהם על ידי עבודתנו כעת.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ואמיתיות יותר בידיעת ה', להכיר את כחותיו של הקב"ה שמעבר להנהגת הטבע, ולהכיר את האמת האמיתית שאין עוד מלבדו. כפי שאכן יהיה בגאולה השלימה, כאשר נראה בחוש ונפנים את האמת הזו.

דרגות אלו אינם נכללות בהגדרה 'אלופו של עולם', ויותר מתאימה להם ההגדרה 'פלא', 'אראנו נפלאות'. ותורת החסידות עליה נאמר "נפלאות מתורתך" מקרבת אותנו לידיעה אמיתית זו.

בשיחה זו מבאר באריכות כיצד האות אל"ף שבמילה גאולה כוללת בתוכה את כל משמעויות עמוקות אלו.

מבנה השיחה

פתיחה. סיכום וביאור השיחה בשבע הקודם.

מסכם בקצרה את תוכן השיחה של שבת אחרי-קדושים, (א) הגאולה גואלת את כל עניני הגלות, (ב) הגאולה באה דוקא על ידי העבודה בגלות (ס"א). ומוסיף הסבר שאותם שני ענינים היו בגאולת מצרים, כאשר בני ישראל נגאלו עם כל עניני מצרים "כספם וזהבם", והגאולה היתה דוקא על ידי השעבוד הארוך (ס"ב).

ביאור. הגילויים הנעלים לעתיד לבוא. ג' דרגות באל"ף.

מעלה שאלה: כיצד נרמזים כל גילויי

הגאולה הנעלים במילה 'גאולה' (ס"ג).

מבאר שבאות אל"ף רמזים ג' ענינים, המורים על ג' דרגות בגילוי אלקות לעתיד לבוא. אלופו של עולם. אולפנא. פלא (ס"ד). ומבאר כיצד על ידי עבודתנו כעת במשך הגלות, נוכל להגיע לכל אחת מאותם ג' דרגות. על ידי ההתעסקות בעולם על פי התורה [כמבואר באריכות בשיחה אחרי-קדושים], לימוד התורה, ולימוד החסידות (ס"ה).

מבאר גם כיצד במשיח עצמו נוכל למצוא את אותם ג' דרגות, עד לדרגה הנעלית שילמד לכל העם פנימיות התורה (ס"ו). וגם בכל יהודי ישנם כל אותם דרגות נפלאות שיתגלו לעתיד, כמרומז בפרק השבועי בפרקי אבות (ס"ז).

הקשר לזמננו ולדורנו. ומעשה בפועל.

בהמשך להנ"ל אודות לימוד החסידות המביא לגילוי הפלא לעתיד לבוא, מבאר את מעלתו של רשב"י, שלימד נפלאות שבתורה והביא אותם בהבנה והשגה, ולכן יש בכחו להביא גאולה שאז יתגלו נפלאות התורה (ס"ח). ומרשב"י זה נמשך על ידי רבותינו נשיאנו, עד לדורנו אנו והגילויים הנפלאים שיש בו (ס"ט).

המעשה הוא העיקר - לימוד והפצת תורת החסידות, שעל ידי זה באה גאולה אמיתית ושלמה מיד ממש (ס"י).

ענינים בשיחה

מצודה. מצולה (ס"ב). מצודה - רשת שמפזרים בה זרעוני דגן בכדי ללכוד עופות. מצולה - תהום הים.

צריך להבין (ס"ג). בדב"מ של שבוע שעבר ביאר שהשם 'גאולה' מורה על החדרת האל"ף בגולה, גילוי אלופו של עולם בעולמנו התחתון. והמשיך לבאר, שאמנם בגאולה יהיו ענינים נעלים יותר מאשר גילוי 'אלופו של עולם', אך מכל מקום כיון שעיקר ענינה של הגאולה הוא הפעולה בגולה דוקא, דירה בתחתונים, לכן שמה העיקרי הוא 'גאולה'.

בשיחה זו בא להוסיף ביאור, כיצד במילה גאולה אכן רמזים (לא רק גילוי אלופו של עולם, אלא גם) כל אותם ענינים נעלים שיתחדשו בעתיד. כמרומז במשמעויות השונות של האות אל"ף.

תולדות מלא. תולדות פריץ (ס"ג). בבריאת העולם נאמר "אלה תולדות השמים והארץ", בכתוב מלא, שבכך מרומז שהקב"ה ברא עולם שלם ומתוקן. ובלידת פריץ בן יהודה נאמר גם כן "אלה תולדות פריץ" בכתוב מלא, כיון שממנו יצא בית דוד, עד משיח הפורץ את כל הגדרים, ומביא את העולם לשלימות אמיתית ונעלית יותר מאשר היה בתחילת הבריאה.

השלימות של "תולדות השמים והארץ" מזמן בריאתם, קשורה עם הגילוי של 'אלופו

של עולם', ההכרה בכורא עולם ומנהיגו המוכרחת כדי שהעולם יהיה מתוקן ושלם. השלימות של "תולדות פריץ" שתהיה לעתיד לבוא, קשורה עם גילוי אלקי הרבה יותר נעלה, שמביא את העולם לשלימות נעלית הרבה יותר.

גילוי כח הפועל בנפעל (ס"ג). הפועל הוא הקב"ה והנפעל היא הבריאה כולה. בזמן הגאולה נרגיש את כחו של הקב"ה המחיה ומקיים את הבריאה כולה. זו הדרגה הנמוכה של ידיעת אלקות, הידיעה שיש לעולם בורא.

אודך ה' כי אנפת בי (ס"ה). אנפת מלשון אף וכעס, אודה לך ה' על שכעסת עלי.

משיח מבית דוד ומזרע שלמה (ס"ו). אולי כוונתו לרמזו שלמשיח יהיה הן מעלת דוד שהיא המלכות, הן את מעלת שלמה שהיא החכמה, והן את מעלתו שלו שהיא גילוי פנימיות התורה. והרי זה מקביל לג' הדרגות המבוארות בשיחה, מלכות (אלופו של עולם), מוחין (אולפנא), ופלא.

ותרב חכמת שלמה מכל חכמת מצרים (ס"ז). הפירוש הפשוט הוא שחכמת שלמה היתה יותר מכל חכמת מצרים. אך הפירוש בשיחה הוא שחכמת שלמה גדלה על ידי חכמת מצרים.

אמר רבי (ס"ט). זה שאני חכם מחברי, כיון שראיתי את רבי מאיר מאחרינו. ואילו ראיתו מלפניי הייתי יותר חכם.